

Nagroda „Świadek Historii”

Tadeusz Grabowski

Tadeusz Grabowski pod koniec lat 70. zaangażował się w działalność opozycyjną, którą kontynuował w kolejnej dekadzie w ramach Solidarności. Od wielu lat podejmuje liczne działania na rzecz upamiętnienia historii i tradycji walk o wolność, założył Świdnickie Stowarzyszenie Patriotyczne. Wśród jego licznych aktywności należy wymienić opiekę nad środowiskami kombatanckimi oraz organizację cyklicznych uroczystości patriotycznych m.in. Święto Niepodległości, Święto Wojska Polskiego, rocznicę zbrodni katyńskiej, czy rocznicę wprowadzenia stanu wojennego. Dbą o pamięć o żołnierzach wyklętych, corocznie organizuje bieg „Tropem Wilczym”, a także marsze upamiętniające rtm. Witolda Pileckiego. Wspiera również działania Instytutu Pamięci Narodowej, co szczególnie widoczne jest w pracach Przystanku Historia IPN w Świdnicy, a także w ubiegłym roku w ramach obchodów Roku Mieczysława Kozara-Słobódzkiego. Tadeusz Grabowski jest jednym z najaktywniejszych społeczników na Dolnym Śląsku, którym na sercu leży zachowanie pamięci o najważniejszych wydarzeniach z historii Polski XX w.

Helena Kamerska ps. „Hala”

Helena Kamerska ps. „Hala” w czasie niemieckiej okupacji była uczennicą tajnych kompletów i pracowała jako tkaczka. W chwili wybuchu Powstania Warszawskiego znalazła się na Woli. Jako sanitariuszka w Zgrupowaniu „Chrobry II”, II Podgrupie Północ, dowodzonym przez por. Wacława Zagórskiego ps. „Lech”. Przez wszystkie 63 dni Powstania niosła pomoc rannym i uczestniczyła w walkach na odcinku Śródmieście-Północ. Brała udział m.in. w zdobyciu gmachu PAST-y oraz ciężkich walkach w Ogrodzie Saskim. Po wojnie, w obawie przed represjami, opuściła Warszawę i w 1950 r. zamieszkała w Opolu, z którym związała swoje dalsze życie. Od 1990 r. jest członkinią Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Od wielu lat pozostaje niezwykle aktywną kombatancką i uczestniczką życia patriotycznego Opolszczyzny. Bierze udział w uroczystościach rocznicowych i wydarzeniach poświęconych historii, a także angażuje się w projekty historii mówionej, utrwalając swoje osobiste świadectwo. Odbyla setki spotkań z młodzieżą, harcerzami i mieszkańcami Opolszczyzny, dzieląc się świadectwem własnych wojennych doświadczeń. Pani Helena Kamerska jest autentycznym świadkiem historii i żywym łącznikiem między pokoleniami. Swoją postawą, odwagą, wiernością wartościom oraz zaangażowaniem w przekazywanie pamięci historycznej stanowi wzór i inspirację dla młodzieży.

Janina Lacel

Janina Lacel od wielu lat aktywnie działa na rzecz zachowania pamięci o losach Polaków zesłanych na Sybir oraz polskiego dziedzictwa na Kresach. Jest wiceprezesem Koła Związku Sybiraków w Ziębicach oraz członkiem Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Wałbrzychu. Jej zaangażowanie ma również wymiar osobisty – zarówno jej dziadek, jak i ojciec byli Sybirakami. Od lat angażuje się w pomoc Polakom na Wschodzie. Wspiera zbiórki na rzecz renowacji polskich cmentarzy na Kresach, a także organizuje zbiórki darów dla mieszkających tam Polaków. Z jej inicjatywy w Ziębicach rozpoczęła się akcja „Mogiłę Pradziada ocal od zapomnienia”, w którą przez lata angażowały się placówki oświatowe z terenu gminy, zbierając żywność, znicze i inne potrzebne dary dla Polaków na Kresach. Szczególne miejsce w jej działalności zajmuje edukacja młodego pokolenia poprzez bezpośredni kontakt z miejscami i świadectwami polskiej historii. Organizowała wyjazdy młodzieży, m.in. szlakiem Henryka Sienkiewicza, podczas których uczniowie poznawali historię największych polskich miast na Kresach. Jest również autorką trzech książek poświęconych historii ziemi ziębińskiej. Szczególne znaczenie ma jej najnowsza publikacja, zawierająca wspomnienia 22 Sybiraków z terenu gminy Ziębice, dzięki której osobiste doświadczenia świadków historii zostały utrwalone i przekazane kolejnym pokoleniom.

Leokadia Wieczorek

Leokadia Wieczorek jako dziecko została wraz z rodziną deportowana do III Rzeszy na roboty przymusowe. To osobiste doświadczenie wojenne stało się fundamentem jej wieloletniej działalności na rzecz zachowania pamięci o losach Polaków represjonowanych przez niemiecki reżim. Od 1994 r. nieprzerwanie działa w Stowarzyszeniu Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę, od 2009 r. jest prezesem Oddziału Okręgowego we Wrocławiu. W latach 2009–2021 działała również we władzach Zarządu Głównego Stowarzyszenia w Warszawie, w latach 2017–2021 jako jego przewodnicząca. Od ponad 30 lat niesie pomoc byłym robotnikom przymusowym i ich rodzinom, współpracując m.in. z Fundacją „Polsko-Niemieckie Pojednanie” oraz Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Od 1998 r. aktywnie angażuje się także w działalność Towarzystwa Miłośników Wrocławia, szczególnie w ramach Klubu Ludzi ze Znakiem „P”. Od lat współpracuje z Instytutem Pamięci Narodowej, uczestnicząc w przedsięwzięciach edukacyjnych, naukowych i upamiętniających ofiary niemieckiego terroru. Szczególne miejsce w jej działalności zajmuje przekazywanie osobistego świadectwa młodzieży i nauczycielom. Leokadia Wieczorek jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych świadków historii na Dolnym Śląsku. Ponad trzydzieści lat jej działalności społecznej to czas nieustannej troski o

pamięć, niesienia pomocy osobom represjonowanym oraz przekazywania prawdy o ich losach.

Stowarzyszenie Patriotyczny Głogów

Stowarzyszenie Patriotyczny Głogów od 2013 roku prowadzi wielowymiarową działalność na rzecz upamiętniania najnowszej historii Polski, popularyzacji wiedzy historycznej i kształtowania postaw patriotycznych. Jego szczególnym osiągnięciem jest stworzenie Alei Pamięci – miejsca upamiętniającego polskie podziemie niepodległościowe. Stowarzyszenie od lat organizuje Marsz Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Marsz Niepodległości, Głogowski Marsz Katyński oraz liczne uroczystości patriotyczne i rocznicowe. Ważną częścią jego działalności jest edukacja młodzieży – każdego roku członkowie prowadzą około 50 żywych lekcji historii, a także organizują rajdy, gry terenowe, konkursy, turnieje i zawody związane z historią Polski. Stowarzyszenie aktywnie współpracuje ze środowiskami kombatanckimi i świadkami historii. Angażuje się również w akcję „Rodacy Bohaterom”, niosąc pomoc polskim kombatanom na Kresach, oraz w prace związane z poszukiwaniem i identyfikacją ofiar komunistycznego terroru. Stowarzyszenie organizuje rocznie około 150–170 przedsięwzięć. Dzięki wieloletniej działalności Stowarzyszenie stało się ważnym strażnikiem pamięci historycznej i miejscem budowania świadomości patriotycznej kolejnych pokoleń mieszkańców Głogowa i regionu.

Stowarzyszenie Patriotyczne „Jednostka Sokołów”

Stowarzyszenie pielęgnuje pamięć o konspiracyjnej harcerskiej jednostce „Sokołów”, działającej w Laskowicach Oławskich w latach 1950–1952, której młodzi członkowie sprzeciwiali się komunistycznemu reżimowi i sowieckiej dominacji. Prowadzi szeroką działalność edukacyjną, organizując lekcje historii, spotkania ze świadkami historii, wystawy oraz akcje upamiętniające najważniejsze wydarzenia i bohaterów polskiej historii. Zajmuje się dokumentowaniem losów żołnierzy podziemia niepodległościowego, poszukiwaniem ich rodzin, zabezpieczaniem archiwaliów, fotografii i pamiątek oraz opieką nad grobami weteranów i miejscami pamięci. Ważnym obszarem działalności jest upamiętnianie ofiar Katynia, Powstania Warszawskiego, ludobójstwa na Kresach oraz żołnierzy Armii Krajowej i powojennego podziemia niepodległościowego. Stowarzyszenie angażuje się także w pomoc kombatanom i ich rodzinom, pomoc Polakom na Kresach oraz akcje charytatywne i wolontariackie, w tym „Rodacy Bohaterom” i „Tropem Wilczym”. Promuje wiedzę historyczną i dba o to, by pamięć o bohaterach i tragicznych wydarzeniach polskiej historii była przekazywana kolejnym pokoleniom.